

PROTOKÓŁ

z posiedzenia Komisji Założeń Planu w sprawie ustalenia założeń do sporządzenia Planu Urządzenia Lasu wraz z Programem Ochrony Przyrody i Prognozą Oddziaływania tego planu na środowisko dla Nadleśnictwa Różanna wg stanu na 1.01.2026 r.

Komisja Założeń Planu dla Nadleśnictwa Różanna zwołana została w dniu 2 października 2023 roku przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

W posiedzeniu Komisji udział wzięli:

Bartosz Pewniak	- Z-ca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Toruniu – przewodniczący
Marcin Polewczyk	- Gł. Spec. SL w Wydziale Urządzania Lasu DGLP
Szymon Lechtański	- Mazurski Region Inspekcyjny Lasów Państwowych
Artur Karetko	- Nadleśniczy Nadleśnictwa Różanna
Kornelia Leszczyńska-Deja	- Gł. Spec. w Wydziale Ochrony Przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Małgorzata Wenda-Klajst	- St. Spec. w Wydziale Ochrony Przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Piotr Fleischer	- St. Spec. SL w ZOL w Gdańsku
Jan Frankowski	- Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi RDLP w Toruniu
Maciej Kuss	- Naczelnik Wydziału Gospodarki Leśnej RDLP w Toruniu
Michał Piotrowski	- Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu RDLP w Toruniu
Ewelina Baumgart	- Urząd Miasta i Gminy Pruszcz
Czesława Olejnik	- Prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Koronowskiej
Robert Piasecki	- Regionalny Oddział PTTK Szlak Brdy w Bydgoszczy
Marek Klain	- Regionalny Oddział PTTK Szlak Brdy w Bydgoszczy
Hubert Dekowski	- Straż Ochrony Przyrody Powiatu Bydgoskiego
Wojciech Chwil	- Ośrodek Harcerski Pólko
Jan Krupa	- z-ca Nadleśniczego Nadleśnictwa Różanna
Miłosz Nenczak	- Gł. Księgowy Nadleśnictwa Różanna
Mieczysław Gniot	- Inżynier Nadzoru w Nadleśnictwie Różanna
Iwona Szkarapata	- Sekretarz Nadleśnictwa Różanna

Piotr Grabowski	- St. Spec. SL ds. zgospodarowania lasu w Nadleśnictwie Różanna
Janusz Flies	- St. Spec. SL ds. użytkowania i zbytu w Nadleśnictwie Różanna
Dorota Kornet	- Spec. SL ds. stanu posiadania i LMN w Nadleśnictwie Różanna
Grażyna Radgowska	- Spec. SL ds. obrotu drewnem w Nadleśnictwie Różanna
Monika Maksellon	- Rzecznik Prasowy Nadleśnictwa Różanna
Bogdan Mańkowski	- Leśniczy Leśnictwa Ługowo
Janusz Nosowicz	- St. Spec. SL ds. urządzania lasu w RDLP w Toruniu - protokolant

oraz zaproszeni członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy:

Magdalena Tabasz	- Urząd Miejski w Koronowie
Sebastian Muszyński	- Straż Ochrony Przyrody Powiatu Bydgoskiego
Karol Buczkowski	- Stowarzyszenie Dolina Brdy 1956

Przewodniczący pan Bartosz Pewniak przywitał obecnych na posiedzeniu Komisji Założeń Planu, przedstawił porządek spotkania oraz zapoznał z celem sporządzania, rangą i znaczeniem planu urządzenia lasu. Podkreślając rosnące znaczenie pozaprodukcyjnych funkcji lasów, przybliżył nowe zarządzenie nr 58 DGLP z dnia 05.07.2022r. w sprawie wprowadzenia wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych. Zgodnie z tym zarządzeniem oraz wynikającymi z niego ustaleniami i wytycznymi dyrektora regionalnego LP w Toruniu, przed posiedzeniem KZP nadleśniczy Nadleśnictwa Różanna Decyzją nr 4/2023 z dnia 10.02.2023r., powołał Zespół Lokalnej Współpracy w Nadleśnictwie Różanna (dalej ZLW). Praca ZLW będzie traktowana jako uzupełnienie obligatoryjnych konsultacji społecznych, wynikających z przepisów prawa w trakcie tworzenia projektu planu urządzenia lasu (dalej PUL). W myśl ww. zarządzenia nadleśniczy decyzją nr 23/2022 z dnia 5.12.2022r. wyznaczył wstępnie strefę zrównoważonego oddziaływania społecznego. Przewodniczący Bartosz Pewniak wyjaśnił, że strefy oddziaływania społecznego będą się różniły sposobem zagospodarowania, uwzględniającym główny cel ich powołania tj. zachowanie krajobrazu leśnego oraz spowolnienie następujących w nim zmian, przy zapewnieniu trwałości lasu. Komisja wstępnie zaakceptowała projekt tych obszarów, który w oparciu o konsultacje z powołanym ZLW, po zakończeniu prac terenowych w ostatecznym kształcie zostanie przyjęty do projektu PUL.

Następnie przewodniczący komisji przekazał głos referentom i koreferentom.

Nadleśniczy przedstawiając w swoim referacie wytyczne w sprawie organizacji prac urządzeniowych oraz założenia do przyszłego PUL, szczególnie podkreślił potrzebę przyjęcia powierzchni zrębów i drzewostanów IA klasy wieku w wielkościach zaewidencjonowanych i

pomierzonych przez nadleśnictwo, przyjęcia jako zasadniczej na siedlisku Bśw i BMśw rębni IA, dopuszczenia projektowania rębni zupełnych i gniazdowych w pasie szerokości 25 m od Zalewu Koronowskiego (jako zbiornika sztucznego), większej elastyczności w projektowaniu składu gatunkowego upraw oraz nie kierowania się przy projektowaniu wysokości wskaźnika użytkowania przedrębego jego dotychczasową wielkością.

Dyrektor Pewniak zgodził się z sugestią utrzymania w maksymalnym stopniu powierzchni wnioskowanych wydzieleń ale wyłącznie tam, gdzie nie stwierdzi się istotnych różnic. Wyraził zasadność projektowania Rb IA wyłącznie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np. ostatnia kulisa w wydzieleniu). Nie należy projektować rębni zupełnych i gniazdowych w strefach przyległych (25 m) do wszystkich zbiorników wodnych (również Zalewu Koronowskiego) co jest zgodne z ideą dobrych praktyk. Zwrócił również uwagę, że decyzja dotycząca wielkości wskaźnika użytkowania przedrębego zostanie ostatecznie podjęta na NTG w oparciu o wyniki inwentaryzacji urządzeniowej oraz dotychczasowe użytkowanie.

Po przedstawieniu przez Nadleśniczego referatu głos zabrał Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi pan Jan Frankowski. W koreferacie naczelnik skupił się na kwestiach rozbieżnych z referatem.

W czasie koreferatu na bieżąco w toku dyskusji ustosunkowywano się do poszczególnych punktów, przewidzianych w § 126 instrukcji urządzania lasu dotyczącego organizacji KZP.

Na wstępie przewodniczący potwierdził, że w 3-5 roku nowego PUL zostanie zlecone nowe opracowanie glebowo-siedliskowe w związku z czym, będzie możliwe dostosowanie składów upraw projektowanych do składów proponowanych w tym opracowaniu.

Odnośnie zgłoszonej przez naczelnika Piotrowskiego potrzeby weryfikacji siedlisk przyrodniczych, przewodniczący Bartosz Pewniak zalecił aby dla wykonanej wg stanu na 01.01.2016r. weryfikacji tych siedlisk, wykonawca projektu PUL zaktualizował zawarte w niej stany siedlisk wg skali A, B, C (zgodnej z metodyką inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych w LP) i dostosował je wg uproszczonej metodyki monitoringu GIOŚ do skali FV, U1 i U2. Wykorzystać w tym celu należy elementy metodyki opracowanej w 2022 roku przez Wydział Ochrony Lasu RDLP w Toruniu, uzgodnionej z RDOŚ w Bydgoszczy (pismo ZO.720.10.2022 z dnia 29.09.2022r.).

Odnosząc się do wskazanego w referacie jednego z kryteriów kwalifikowania drzewostanów do przebudowy t.j. opanowania przez czeremchę amerykańską, Komisja nie uznała za zasadne jego zastosowanie, zwłaszcza w zakwalifikowaniu do przebudowy typu A. O zakwalifikowaniu drzewostanu do przebudowy powinien decydować jego stan sanitarny i

zdrowotny oraz stopień zgodności z siedliskiem. Do przebudowy typu B i C, wymagającego wprowadzenia podsadzeń produkcyjnych, będą zaliczone drzewostany spełniające ww. kryteria, bez względu na obecność czeremchy amerykańskiej.

Ponieważ TD jako perspektywiczny cel hodowlany osiągany jest w długim okresie czasowym, Mieczysław Gniot wnioskował aby TD ustalone w poprzednich rewizjach były kontynuowane. Przedstawiciel DGLP pan Polewczyk stwierdził, że proponowana w koreferacie drobna korekta kilku TD w stosunku do przedstawionej w referacie, nie zmienia generalnie celu hodowlanego a jedynie dostosowuje do rzeczywistych warunków niektórych siedlisk. Wnioskował również aby nie wyróżniać szczegółowo gatunków domieszkowych w orientacyjnym składzie upraw. Naczelnik Kuss oraz Janusz Nosowicz zwrócili uwagę, że wykonawca podczas taksacji, w przypadku stwierdzenia istotnych dowodów (bonitacja, gatunki domieszkowe, runo) świadczących o wyższej bonitacji siedliska, może zmienić tsł określony wg obowiązującego jeszcze opracowania siedliskowego. Dotyczy to szczególnie przejścia z Bśw na BMśw oraz z BMśw na LMśw.

Pan Mieczysław Gniot wyjaśnił, że proponowane w referacie podniesienie wieku rębności sosny ze 110 do 120 lat wynika z potrzeby rozłożenia w dłuższym czasie użytkowania drzewostanów rębnych wobec i tak dużego obciążenia pracami z zakresu pozyskania i hodowli. Przewodniczący zalecił utrzymanie dotychczasowego wieku rębności oraz przypomniał, że wiek rębności służy jedynie do wyliczenia etatu a sporządzając plan cięć rębnych należy zwrócić szczególną uwagę na racjonalny dobór pozycji.

Naczelnik Piotrowski wnioskował aby ze względu na rzadkość siedliska a zarazem niewielką jego powierzchnię, ograniczyć użytkowanie na siedlisku Lł i LMb. Mieczysław Gniot wyjaśnił, że drzewostan na siedlisku Lł stanowi jedną pozycję na której już wcześniej zainicjowano przebudowę, zakończenie której (cięcia uprzątające) jest niezbędne w nadchodzącym 10-leciu a na siedlisku LMb stanowi zwarty drzewostan wymagający cięć. Konieczność kontynuowania przebudowy lasu łęgowego Bartosz Pewniak uznał za zasadne a jeżeli stan zachowania drzewostanu na LMb jest dobry, zalecił pozostawienie bez wskazań. Wnioskował także aby w wytycznych do użytkowania rębnego wskazać jedynie rodzaj rębni pomijając formę. Komisja zaakceptowała wniosek.

Przedstawiciele Regionalnego Oddziału PTTK „Szlak Brdy” zwrócili się z pytaniem, co zrobić z drzewami przewróconymi do Zalewu Koronowskiego lub Brdy, stwarzającymi zagrożenie dla korzystających ze szlaków wodnych. Przedstawiciel DGLP pan Polewczyk stwierdził, że zasady dobrych praktyk dopuszczają zostawianie przewróconych drzew jeżeli nie stwarzają zagrożenia. Podsumowując temat Dyrektor Pewniak stwierdził, że nie widzi

przeszkód aby nadleśnictwo drzewa przewrócone, stwarzające rzeczywiste zagrożenie usuwało.

Przedstawicielka RDOŚ w Bydgoszczy pani Małgorzata Wenda-Klajst zwróciła uwagę aby dla siedliska przyrodniczego 91EO usunąć ze składu Db oraz zapytała o otwartość nadleśnictwa do tworzenia nowych form ochrony, np. rezerwatów z obecnych użytków ekologicznych. Pan Polewczyk wyraził wątpliwość czy jest sens zmiany jednej formy ochrony na drugą na co przedstawicielka RDOŚ odpowiedziała, że rezerwat daje możliwość pewnych działań w przeciwieństwie do użytku ekologicznego.

Na wniosek naczelnika Kussa ujęcia w protokole z KZP zapisu dotyczącego możliwości stosowania w uprawach i podsadzeniach domieszkowo Dg, przewodniczący zalecił aby wytyczne nie uszczegóławiały tak projektowanych składów a taką możliwość dopuszczają zapisy ZHL.

Komisja uznała za zasadny wniosek o potrzebie sporządzenia przez wykonawcę PUL wykazu gatunków inwazyjnych wg rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. z 2022 r. poz. 2649), stwierdzonych podczas taksacji.

W kwestii kryterium wiekowego dla starych drzewostanów, do nie planowania dla nich użytkowania rębego, przewodniczący Bartosz Pewniak zaproponował aby nie wskazywać konkretnego wieku, powyżej którego nie należy projektować użytkowania i polecił dodać zapis w wytycznych do użytkowania rębego - aby przy projektowaniu użytkowania rębego kierować się fazą rozwojową, zgodnością z siedliskiem i aktualnym stanem zdrowotnym i sanitarnym drzewostanu a nie tylko wiekiem. Zalecił także ujęcie w projekcie PUL stref oddziaływania społecznego, ustalonych wstępnie oraz zaakceptowanych przez Zespół Lokalnej Współpracy.

Naczelnik Frankowski poinformował również o zawartym w koreferacie oraz udostępnionym wcześniej projekcie wniosku wystąpienia do RDOŚ, w sprawie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania projektu PUL na środowisko, do którego KZP musi się odnieść. Przedstawicielka RDOŚ poinformowała o zapoznaniu się z projektem wniosku oraz że na tym etapie sporządzania PUL nie wnosi uwag.

Po zapoznaniu się z referatem i koreferatem w wyniku dyskusji ustalono:

Część A: Wytyczne w sprawie organizacji prac urządzeniowych

A1. Prace siedliskowe

Typ siedliskowy lasu (TSL), stan siedliska (rozumiany jako stan TSL) oraz glebę (typ, podtyp, gatunek) należy opisywać w oparciu o obowiązujący operat glebowo-siedliskowy, sporządzony wg stanu na 01.01.1995 roku. Dla gruntów przejętych, nie ujętych w operacie glebowo-siedliskowym, wykonawca w ramach tej samej umowy wykona diagnozę oraz opis gleby i siedliska.

Kody siedlisk przyrodniczych oraz ich stan zachowania w opisie taksacyjnym zamieszczać tylko dla zweryfikowanych siedlisk przyrodniczych oraz opisanych w PO rezerwatów przyrody.

A2. Prace przygotowawcze

Wykonawca prac urządzeniowych uwzględni oraz zaktualizuje dane dotyczące obszarów i obiektów chronionych. Aktualizację należy sporządzić w oparciu o obowiązujące akty prawne, informacje od RDOŚ w Bydgoszczy, nadleśnictwa oraz wyniki taksacji. RDLP przekaze Wykonawcy dokumentację przyrodniczą jaką otrzymała od RDOŚ w Bydgoszczy. Szczególną uwagę należy zwrócić przy ustalaniu powierzchni użytków ekologicznych. Z dniem 31.07.2021 r. weszło w życie Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. z 2021 r. poz. 1390). Zgodnie z tym Rozporządzeniem do dnia 31 grudnia 2023 r. organy prowadzące ewidencję gruntów i budynków dostosują prowadzone bazy poprzez likwidację oznaczeń „E” – użytek ekologiczny. Wykonawca w uzgodnieniu z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Bydgoszczy dostosuje dane powierzchniowe użytków ekologicznych do danych prowadzonych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody.

Komisja przyjęła wstępną wersję mapy przeglądowej obszarów chronionych i funkcji lasu przedstawioną przez nadleśnictwo, za wyjątkiem lasów ochronnych.

Komisja uznała potrzebę aktualizacji zasięgu lasów ochronnych, określonych w Zarządzeniu nr 48 MOŚZNiL z dnia 26.04.1996r. Wykonawca PUL po wykonanej taksacji, w uzgodnieniu z nadleśnictwem i RDLP w Toruniu sporządzi dokumentację do wystąpienia nadleśniczego do poszczególnych Rad Gmin, w sprawie zaopiniowania uznania za ochronne lasów na terenie Nadleśnictwa Różanna. RDLP w Toruniu złoży dokumentację do Dyrektora Generalnego LP, który wystąpi do ministra właściwego ds. środowiska z wnioskiem o uznanie lasów za ochronne, w oparciu o zaktualizowane dane urządzeniowe. Opinie Rad

Gmin dotyczące wnioskowanych lasów nadleśnictwo zobowiązane jest dostarczyć do RDLP w Toruniu do końca lipca 2025 roku. Aktualizując zasięg lasów ochronnych należy uwzględnić wnioski nadleśnictwa dotyczące:

- zdjęcia klauzuli ochronności dotyczącej lasów mających szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, stanowiących otulinę nieistniejącego już lotniska polowego na poszerzonym odcinku drogi krajowej nr 56 Włóki – Koronowo.
- zdjęcia klauzuli ochronności dotyczącej lasów stanowiących cenne fragmenty rodzimej przyrody w drzewostanach, w których ww. klauzula ochronności ustanowiona była wyłącznie ze względu na obecność jednostkową stanowisk cisa. Cisy te można chronić poprzez wyznaczenie otuliny w toku prowadzonych prac i nie ma żadnej potrzeby uznawać z tego powodu za ochronne całe oddziały, które poza tym nie wyróżniają się niczym szczególnym pod względem przyrodniczym.
- uznania za ochronne grunty leśne przejęte po 01.01.20016 roku, zlokalizowane w bezpośrednim otoczeniu lasów ochronnych oraz spełniające kryteria danej kategorii.

Do gruntów czasowo wyłączonych z użytkowania głównego należy zaliczyć:

- drzewostany cenne ze względów przyrodniczych, historycznych i/lub kulturowych oraz dużej bioróżnorodności wg wykazu przekazanego przez nadleśniczego w tym: ekosystemy referencyjne, otuliny cmentarzy i innych form kultu (6b, 109g - obr. Różanna, 225A1, 209h - obr. Stronno)
- lasy w rezerwach przyrody, dla których PO nie przewiduje pozyskania drewna.
- zweryfikowane siedliska przyrodnicze.

Wykonawca prac urzędniowych uwzględni oraz zaktualizuje informacje zebrane przez nadleśnictwo, dotyczące założeń polityki zagospodarowania przestrzennego oraz informacji dotyczących realizowanych oraz planowanych inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym wymienionych w referacie, ze szczególnym uwzględnieniem następujących inwestycji:

a) o zasięgu i znaczeniu krajowym:

- przebudowa linii kolejowej nr 201- Projekt obejmuje modernizację i elektryfikację linii kolejowej nr 201 na odcinku Maksymilianowo – Kościerzyna,
- przebudowa drogi krajowej nr 25 na odcinku Tryszczyn-Mąkowsko,
- przebudowa drogi krajowej nr 56.
- przebudowa linii kolejowej nr 241 Tuchola – Koronowo - Bydgoszcz

b) o znaczeniu lokalnym

- budowa, rozbudowa dróg gminnych i powiatowych,

- rozbudowa systemu dróg rowerowych,
- budowa sieci elektroenergetycznych, gazowych oraz telekomunikacyjnych,
- budowa i modernizacja gminnych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Nadleśnictwo stwierdziło nieprawidłowy przebieg i usytuowanie LE w oddziałach 157 i 158 Leśnictwa Tylina Góra. Ponieważ jest ona oznaczona wg EGiB jako Tr a korekta granicy pomiędzy użytkami oraz zmiana granic działek ewidencyjnych nie leży w kompetencji wykonawcy PUL, nadleśnictwo w ramach prac przygotowawczych przed przekazaniem wykonawcy geobazy zleci wykonanie stosownych prac geodezyjnych.

Wykonawca zaktualizuje wszystkie leśne obszary funkcjonalne, wizualizowane w programie Taksator funkcją „Grupy”.

Wszystkie grunty w zarządzie Nadleśnictwa Różanna posiadają księgi wieczyste za wyjątkiem dwóch działek ewidencyjnych nr 399 i 403 na terenie Gminy Dobrcz.

Grunty sporne nie występują.

A3. Formy przekazania baz danych

Plan urządzenia lasu zostanie wykonany wg stanu na 1 stycznia 2026 roku. Pracami urzędniowymi objęte zostaną grunty ujęte na kopiach dokumentów ewidencyjnych zgodnych z aktualnym rejestrem gruntów nadleśnictwa. Protokolarne przekazanie wykonawcy projektu planu wszystkich niezbędnych danych z zakresu ewidencji gruntów oraz zaktualizowanego stanu lasu odbędzie się w drodze importu danych opisowych i danych geometrycznych (tzw. geobazy) z bazy SILP-LAS do programu TAKSATOR, zgodnie z Zarządzeniem nr 13 DGLP z dnia 20.03.2007r. oraz „Instrukcją przenoszenia informacji pomiędzy PUL i bazą LAS Nadleśnictwa” rekomendowaną do stosowania pismem DGLP z dnia 26.05.2014r. (zn. spr. ZU-7019-28/14), niezwłocznie po wykonaniu aktualizacji bazy SILP LAS i LMN za 2023 rok, tj. do końca marca 2024r. Geobaza zawierać będzie aktualne, zweryfikowane przez nadleśnictwo dane ewidencyjne.

Ze względu na niezbędny czas dla wykonawcy PUL na zamknięcie i rozliczenie powierzchni wg stanu na 01.01.2026 rok, nadleśnictwo wstrzyma obrót gruntami w okresie 1.07-31.12.2025r.

Grunty przejęte po tym terminie np. w wyniku pierwokupu, nie będą ujęte w PUL a do bazy SILP zostaną wprowadzone już w roku 2026 w ramach aktualizacji.

Rozbieżności pomiędzy otrzymanymi danymi ewidencyjnymi gruntów nadleśnictwa a stanem faktycznym na gruncie, będą na bieżąco zgłaszane nadleśniczemu w formie wykazu rozbieżności, bezpośrednio po wykonaniu taksacji. Usunięcie rozbieżności wykonać należy do czasu odbioru prac terenowych.

A4. Korekta podziału powierzchniowego oraz oznaczenie granic oddziałów

Numeracja oddziałów pozostanie bez zmian. Grunty nowo przejęte należy włączać do sąsiadujących oddziałów. W razie konieczności utworzenia nowego oddziału, należy go nazwać tak jak oddział sąsiedni z dodaniem dużej litery alfabetu.

Wykonawca w maksymalnym stopniu zachowa aktualną numerację oraz podział wyłączeń taksacyjnych (granic wydzielen), zwłaszcza we wszystkich prawnie chronionych obszarach jak rezerwaty, użytki ekologiczne, strefy ochrony gatunkowej i siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony. W maksymalnym stopniu zachować należy także powierzchnie istniejących zrębów i drzewostanów IA klasy wieku wg danych SILP. Korektę tych powierzchni dokonać tylko w przypadku istotnych różnic, udokumentowanych ortofotomapą, pomiarem GPS, zdjęciem lotniczym lub zobrazowaniem satelitarnym – np. Sentinel.

Wykonawca w czasie taksacji zinwentaryzuje słupki oddziałowe i naniesie je na mapę przeglądową, z podziałem na: istniejące, brak, przewrócone.

Podczas prac taksacyjnych nie należy łączyć z innymi lub dzielić, wydzielania posiadające wartość księgową. Wyłączenia z wartością księgową (Tabela 1) stanowić powinny osobne wydzielania.

Tab.1. Lista wydzielen z wartością księgową

I.p.	Województwo (kod)	Powiat (kod)	Gmina (kod)	Obręb ewidencyjny (kod)	Działka ewidencyjna (nr)	Powierzchnia ewidencyjna (ha)	Wartość	Data określenia wartości (aktu notarialnego)
1	04	03	044	0001	4	5,4084	165927,98	30.08.2019
2	04	03	044	0001	5	3,3050	101396,35	30.09.2019
3	04	03	044	0001	6	7,1450	262254,00	30.09.2019
4	04	03	045	0016	158/2	2,3900	134361,83	31.12.2019
5	04	03	045	0007	69/7	1,8366	71059,82	15.04.2021
6	04	03	045	0014	243	5,3300	292633,62	13.06.2022
7	04	03	032	0017	13032/6	4,7822	13239,36	25.11.1993
8	04	03	044	0001	13172/4	6,0020	32000,00	10.06.1996
9	04	03	044	0001	32/1	1,6003	14035,00	21.02.2006
10	04	03	044	0001	1338/14	2,0974	48191,00	21.02.2006
11	04	03	045	0011	199	2,8171	43497,00	21.02.2006
12	04	03	045	0015	187/3	5,0545	228000,00	25.04.2016
13	04	03	045	0014	155	0,0200	93,00	21.02.2006
RAZEM						47,7885	1406688,96	

A5. Oznaczenia niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w PUL gruntów stanowiących współwłasność.

Przebieg wydzieleń taksacyjnych o mało wyraźnych granicach oznaczyć na wylotach i skrzyżowaniach „obrączkami” oraz znakami kierunkowymi wykonanymi ośnikiem na korze lub farbą (spray) w przypadku cienkiej kory.

Na terenie Nadleśnictwa Różanna grunty we współwłasności stanowią jedną nieruchomości w oddz. 64r obrębu Różanna o pow. 0,01 ha. Jest nią grunt nieleśny (szambo) - rodzaj powierzchni – ZAB INNE.

A6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych

Wykonawca prac urządzeniowych wykorzysta najnowsze ortofotomapy oraz pozostałe dane z bazy BDOT otrzymane od RDLP w Toruniu. Materiały i dane w postaci zdjęć lotniczych i numerycznego modelu terenu winny być przez Wykonawcę wykorzystane na etapie prac przygotowawczych, jako baza wyjściowa do weryfikacji terenowej, głównie takich elementów jak: granice wydzieleń leśnych i pnsw oraz przebieg obiektów liniowych.

A7. Ujmowanie cech drzewostanów.

Cechy drzewostanów należy opisać dla poszczególnych wydzieleń zgodnie z §26 IUL, jeżeli są wystarczająco udokumentowane oraz uzgadniać z nadleśnictwem na etapie prac terenowych i końcowo po ich zakończeniu. Szczególną uwagę wykonawca zwróci na następujące cechy:

- pochodzenie z odnowienia sztucznego lub naturalnego (dla całego lub części pododdziału)
- uprawy i młodniki po rębni złożonej,
- drzewostany z zalesień porolnych
- drzewostany wyżywicowane,
- drzewostany odroślowe,
- ostoje zwierząt chronionych
- otuliny wyłączonych drzewostanów nasiennych, plantacji nasiennych, szkółek, rezerwatów, ośrodków wypoczynkowych
- WDN
- GDN
- drzewostan zachowawczy
- uprawa zachowawcza
- uprawa pochodna i blok upraw pochodnych

Dane dotyczące rezerwatu przyrody, drzewostanu pomnikowego, otuliny cmentarza śródleśnego czy drzewostanu na siedlisku chronionym, należy zamieścić w polu tekstowym opisu taksacyjnego.

A8. Zastosowanie jednostek kontrolnych

Nie projektować jednostek kontrolnych.

A9. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów.

Zgodnie z § 40 pkt.6 i 7 instrukcji u.l. drzewostany kwalifikujące się do przebudowy grupować następująco:

A- Drzewostany do pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10-leciu;

B- Drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10-leciu bez użytkowania rębego, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnię przewidzianą w następnym 10-leciu oraz odpowiednich trzebieży przekształceniowych;

C- Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych.

Do grupy A w pierwszej kolejności zaliczać drzewostany:

- sosnowe w trzecim stopniu zgodności z TD oraz obcego pochodzenia;
- od II klasy wieku, trwale uszkodzone (ponad 50% uszkodzeń), zwłaszcza od wiatru.

Do grupy B w pierwszej kolejności zaliczać drzewostany:

- o składzie gatunkowym niezgodnym z TD, które nie osiągnęły jeszcze wieku rębności
- uszkodzone od wiatru z projektowaną lub zainicjowaną już przebudową, wymagającą jej kontynuacji cięciami przedrębnymi i pracami odnowieniowymi (podsadzeniami)

Do grupy C należy zaliczać osłabione, przerzedzone drzewostany IIb i IIIa klasy wieku, w drugim i trzecim stopniu zgodności z TD, projektując wprowadzanie podsadzeń produkcyjnych,

W drzewostanach zakwalifikowanych do grupy B i/lub C, projektowanie podsadzeń należy stosować bez względu na istniejący podszyt czeremchy amerykańskiej i jej pokrycie.

Wykaz drzewostanów (wraz z ich powierzchnią) zaproponowanych do przebudowy wykonawca uzgodni z nadleśnictwem w trakcie prac terenowych i przedstawi do akceptacji podczas odbioru prac terenowych.

A10. Zwiększenie powierzchni do odnowienia w KO i KDO z tytułu uszkodzeń podczas cięć rębnych

W drzewostanach w KO i KDO po wykonanych cięciach uprzętających za wyjątkiem rębni IIIAU, należy przyjąć zwiększenie powierzchni odnowień z tytułu przewidywanych uszkodzeń o 5% .

A11. Dodatkowy pomiar drewna martwego

Inwentaryzację drewna martwego na powierzchniach próbnych kołowych, wykonać zgodnie z § 62 IUL na co 10-tej powierzchni próbnej.

A12. Sporządzenie i wydruk map gospodarczych, gospodarczo-przeładowych i przeładowych oraz mapy sytuacyjnej.

Mapy gospodarcze, gospodarczo-przeładowe, przeładowe i sytuacyjne sporządzić na bazie LMN zgodnie ze standardem LMN. Zakres tematyczny map, szczegóły sytuacyjne zamieszczone na mapach, sposoby ich prezentowania jak również zakres obiektów

obligatoryjnych, wykonać zgodnie z „Instrukcją techniczną sporządzania i wydruku map leśnych”, stanowiącą część III „Instrukcji urzędowania lasu”.

Na wszystkich mapach należy drukować kasowniki dla wszystkich elementów liniowych.

Mapy gospodarcze wykonać wg dotychczasowego podziału na arkusze map gospodarczych w skali 1:5000 w formacie A1 w teczkach. Mapy gospodarczo-przeładowe leśnictw wykonać w skali 1:10000. Mapy przeładowe wykonać w skali 1:25000 wg obrębów a mapy sytuacyjne w skali 1:50000.

Mapy przeznaczone dla nadleśnictwa wg IUL

1. Mapy przeładowe (w twardym futerale formatu A4 lub A5 dla map podklejonych dla nadleśniczego, zastępcy nadleśniczego i inżyniera nadzoru):

- drzewostanów, w tym do przebudowy (po 8 egz. na każdy obręb , w tym po 3 egz, zafoliowane i podklejone na płótnie w 3-ch futerałach)
- siedlisk leśnych typy siedliskowe lasu (po 1 egz. na każdy obręb)
- cięć rębnych (po 8 egz. na każdy obręb , w tym po 3 egz, zafoliowane i podklejone na płótnie w 3-ch futerałach)
- obszarów chronionych i funkcji lasu (po 2 egz. na każdy obręb)
- ochrony przeciwpożarowej, oprócz elementów standardowych mapa powinna zawierać miejsca udostępnione w ramach programu „Zanocuj w lesie” (po 6 egz. na każdy obręb , w tym po 3 egz, zafoliowane i podklejone na płótnie w 3-ch futerałach)
- gospodarki łowieckiej (po 3 egz. na każdy obręb, w tym po 1 egz, zafoliowanym i podklejonym na płótnie dla OHZ)
- ochrony lasu (po 2 egz. na każdy obręb)
- zagospodarowania rekreacyjnego, oprócz elementów standardowych mapa powinna zawierać miejsca udostępnione w ramach programu „Zanocuj w lesie” (po 2 egz. na każdy obręb)
- walorów przyrodniczo-kulturowych (po 2 egz. na każdy obręb)
- nasiennictwa i selekcji (po 2 egz. na każdy obręb)
- słupków oddziałowych z podziałem na: istniejące, brak, przewrócone (po 1 egz. na każdy obręb).
- „czyste” (po 5 egz. na każdy obręb)

2. Mapy gospodarczo-przeładowe dla każdego leśnictwa (w twardym futerale formatu A4 lub A5 dla map podklejonych):

- drzewostanów i projektowanych cięć (9 leśnictw po 1 egz. podklejonym na płótnie i zalaminowanym), < wyjaśnienia wymaga potrzeba sporządzania aż 3-ch egz./leśnictwo>

- siedlisk typy siedliskowe lasu (9 leśnictw po 1 egz. nie podklejona)
- walorów przyrodniczo-kulturowych oraz obszarów chronionych i funkcji lasu wraz z siedliskami przyrodniczymi (9 leśnictw po 1 egz. nie podklejona)

- „czyste” (9 leśnictw po 3 egz.)

3. Mapy gospodarcze z naniesionymi i opisanymi działkami zrębowymi z wykazu cięć oraz użytkami:

- wg arkuszy (po 1 egz.) w formacie A1

4. Mapa sytuacyjna:

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z podziałem na leśnictwa – czarno-biała (2 egz.)

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych arkuszy map gospodarczych (1 egz.)

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych leśnictw (3 egz.)

- obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa z nadaną kolorystyką dla poszczególnych gmin (1 egz.)

- sytuacyjno-przeładowa ochrony przeciwpożarowej z podziałem na leśnictwa, z koordynatami i podziałkami kątowymi (2 egz.)

- sytuacyjno-przeładowa obszarów chronionych i funkcji lasu (1 egz. do POP)

- sytuacyjno-przeładowa walorów przyrodniczo-kulturowych (1 egz. do POP)

- sytuacyjno-przeładowa zagospodarowania rekreacyjnego (1 egz.)

- sytuacyjno-przeładowa zagospodarowania łowieckiego (1 egz.)

- sytuacyjno-przeładowa sieci dróg, z podziałem na: publiczne, leśne, dojazdy pożarowe, udostępnione dla ruchu publicznego, udostępnione dla wędkarzy (2 egz.)

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF na nośniku elektronicznym (pendrive)

Mapy przeznaczone dla RDLP w Toruniu:

1. Mapy przeglądowe - jak dla nadleśnictwa, tylko nie podklejone, po 1 egz. na każdy dawny obręb

2. Mapy gospodarcze – jak dla nadleśnictwa

3. Mapa sytuacyjna obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa – 1 egz.

Wszystkie mapy tematyczne oprócz wersji analogowej, wykonać również w wersji cyfrowej w formacie PDF, na nośniku elektronicznym.

Mapy przeznaczone dla DGLP :

Tylko w wersji cyfrowej w formacie PDF.

Wszelkie mapy nie przewidziane IUL i nie wyszczególnione powyżej a zapisane w referacie, nadleśnictwo wykona odrębnym zleceniem na własny koszt.

A13. Podział na obręby i leśnictwa

Utrzymać dotychczasowy podział na obręby leśne i leśnictwa.

A14. Definicja obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód

Wykonawca PUL zgodnie z §39 IUL dokona podczas taksacji oceny stopnia uszkodzenia drzewostanów i zamieści ją w opisie taksacyjnym podając jej rodzaj.

Komisja nie widzi potrzeby wyznaczania obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód.

A15. Terminy i sposoby kontroli oraz odbioru prac urzędniowych

Kontrola i odbiór prac urzędniowych będą przeprowadzone zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem nr 63/2002 DGLP z dnia 13.08.2002 r. i obejmować będą:

- bieżące konsultacje taksatora z leśniczym
- cykliczne (wg potrzeb) konsultacje wykonawcy z kadrą nadleśnictwa
- bieżące kontrole terenowe prac wykonanych w jednym miesiącu najwyżej dwóch, po przekazaniu przez wykonawcę protokołu zaawansowania i odbioru robót z wyszczególnionymi wykonanymi pracami oraz dokumentacji, w tym wydruk opisów taksacyjnych, szkice terenowe i baza taksator (pracownik RDLP właściwy do spraw urządzania lasu, ewentualnie przedstawiciel nadleśnictwa),
- szczegółowy odbiór opisów taksacyjnych po zakończeniu prac terenowych (taksator, leśniczy, inżynier nadzoru),
- analizę próbnych wydruków opisów taksacyjnych (nadleśnictwo),
- analizę planu użytków rębnych (RDLP, nadleśnictwo),
- komisyjny odbiór założonych powierzchni próbnych pomiaru miąższości (wykonawca, RDLP, nadleśnictwo),
- odbiór prac terenowych urządzania lasu - podsumowanie (wykonawca, RDLP, nadleśnictwo).

Protokółarnym uzgodnieniom podlegać będą:

- powierzchnie leśne nie zalesione (halizny, płazowiny, zręby zaległe)
- drzewostany do przebudowy
- zręby i odnowienia 10 roku aktualnego PUL i 1 roku nowego PUL
- grunty ujęte w wykazie rozbieżności
- uzgodnienia wyników prac taksacyjnych i projektowanych zadań między nadleśnictwem i wykonawcą, sukcesywnie, oddzielnie dla każdego leśnictwa.

A16. Formy oprawy opisów taksacyjnych i map, w tym map dodatkowych oraz prezentowanie programu ochrony przyrody, a także ewentualnej ekspertyzy docelowej sieci dróg leśnych oraz prognozy ekonomicznej z uwzględnieniem danych wrażliwych

Wykonawca planu urządzenia lasu wykona wydruki i oprawę opisów taksacyjnych dla nadleśnictwa, RDLP i poszczególnych leśnictw.

Aktualizację „Programu ochrony przyrody” sporządzić jako odrębny tom. W celu ochrony danych wrażliwych dotyczących szczegółowej lokalizacji stanowisk roślin i zwierząt chronionych wraz ze strefami ich ochrony, proponuje się wykonanie POP bez danych wrażliwych. Dane te sporządzić w odrębnym opracowaniu w miękkiej oprawie, jako załącznik do planu urządzenia lasu – „POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin i zwierząt”, w 3-ch egzemplarzach (Nadleśnictwo, RDLP w Toruniu, RDOŚ w Bydgoszczy).

Informacje zawarte w POP dotyczące konkretnego leśnictwa, należy zamieścić w operatach dla leśniczych.

Wykazy projektowanych zadań gospodarczych sporządzić w osobnym opracowaniu dla nadleśnictwa o nazwie „Wykazy zagospodarowania lasu” zawierające: wykaz projektowanych cięć rębnych (wzór nr 6), wykaz projektowanych cięć przedrębnych, wykaz drzewostanów do przebudowy (wzór nr 3), wykaz drzewostanów w KO (wzór nr 4), wykaz drzewostanów w KDO (wzór nr 5).

Opis ogólny nadleśnictwa (elaborat), operaty dla leśniczych, „Wykazy zagospodarowania lasu”, Program ochrony przyrody (z kieszenią na tematyczne mapy przeglądowe) i opisy taksacyjne, wykonać oprócz formy analogowej również w formie cyfrowej (w formacie PDF, XLS, DOC). Formy analogowe oprawić w twarde oprawy. W operacie dla leśnictwa zamieścić wyciąg danych z POP, w zakresie właściwym dla danego leśnictwa.

Mapy gospodarczo-przeglądowe drzewostanów i projektowanych cięć w wersjach zafoliowanych, w twardym futerale formatu A4 lub A5 dla każdego leśnictwa.

Mapy przeglądowe w wersjach zafoliowanych, w trzech twardych futerałach (kompletach) dla nadleśnictwa: nadleśniczy, zastępca nadleśniczego i inżynier nadzoru.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonać w formie analogowej w miękkiej oprawie oraz w wersji cyfrowej w formacie PDF.

Wykonawca planu u.l. wykorzysta sporządzony zgodnie z zarządzeniem nr 28 DGLP z dnia 27.04.2018r., „Projekt docelowej sieci drogowej Nadleśnictwa Różanna”, stanowiący podstawę do określenia kierunkowych potrzeb w zakresie infrastruktury drogowej w nadleśnictwie (§ 108 ust. 1 pkt 1 IUL). Zgodnie z ww. zarządzeniem dane o charakterze przestrzennym znajdujące się w DSD stanowią dane źródłowe wewnętrzne do Standardu

Leśnej Mapy Numerycznej. W związku z czym Wykonawca projektu PUL przyjmie przebieg oraz szerokość dróg z DSD. Różnice w przebiegu dróg wchodzących w skład DSD, stwierdzone podczas taksacji Wykonawca projektu PUL zgłosi Nadleśniczemu, który podejmie decyzję o ich ewentualnej korekcie w ramach prac nad projektem planu urządzenia lasu.

Ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej nie sporządzać.

A17. Sporządzenie dodatkowej tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000

Nie sporządzać tabeli XXII dla gatunków chronionych, nieobjętych obszarem Natura 2000.

A18. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 oraz innych spraw organizacyjnych

W prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko (POOŚ), wykonawca uwzględni wszystkie informacje dotyczące zwłaszcza stanu przedmiotów ochrony oraz zadań ochronnych zawartych w istniejących planach ochrony rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych. Zawarte w nich zadania ochronne należy uwzględnić we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych oraz opisać w POP. Dyrektor RDLP w Toruniu wystąpił do RDOŚ w Bydgoszczy o udostępnienie danych przyrodniczych (w tym danych przestrzennych) dotyczących obszarów chronionych. Otrzymane dane przekazane zostaną wykonawcy PUL do wykorzystania.

Część B : Założenia do planu urządzenia lasu

B1. Obszary chronione i funkcje lasu

Obszary chronione na terenie Nadleśnictwa Różanna zgodnie z danymi nadleśnictwa:

1. Rezerwaty przyrody

- „Różanna Dęby im. Nadleśniczego Jana Rychlickiego” (5,94 ha rezerwat oraz 10,95 ha otulina - w zarządzie n-ctwa)

2. Obszary Chronionego Krajobrazu

- „Obszar Chronionego Krajobrazu Zalewu Koronowskiego” (8116 ha w zarządzie n-ctwa)

- „Obszar Chronionego Krajobrazu Rynny Jezior Byszewskich” (313 ha w zarządzie n-ctwa)

- „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Sępolenki” (110 ha w zarządzie nadleśnictwa)

3. Powierzchniowe pomniki przyrody – 2 szt. na terenie obrębu Różanna (oddz. 93d - 2,00 ha, oddz. 108a – 2,79 ha)

4. Pomniki przyrody – przyjąć wg aktualnie sporządzanej przez właściwe terytorialnie gminy weryfikacji.

5. Użytki ekologiczne (22 szt. na łącznej powierzchni 44,09 w zarządzie n-ctwa)

Ze względu na dominujące funkcje lasu, do celów planowania urządzeniowego należy przyjąć podział na trzy główne grupy lasów:

I. Lasy rezerwatowe – obejmujące grunty rezerwatu przyrody

II. Lasy ochronne – zgodnie z wytycznymi pkt. A.2 wg nowej Decyzji MKiŚ

III. Lasy gospodarcze- pozostałe lasy

B2. Typy siedliskowe lasu oraz ich ewentualne uzupełnienie o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze

Typy siedliskowe lasu przyjąć na podstawie operatu glebowo-siedliskowego opracowanego wg stanu na 01.01.1995r.

Dla wszystkich zweryfikowanych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk przyrodniczych w rezerwach, w opisie taksacyjnym w polu „Siedlisko przyrodnicze”, należy zamieszczać kody tych siedlisk, ich stan zachowania oraz powierzchnię w wydzieleniu. Stan zachowania należy podawać wg uproszczonej metodyki GIOŚ a nie wg leśnej A, B, C.

B3. Typy drzewostanów (TD) o kierunku ochronnym lub gospodarczym

Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym oraz orientacyjny skład gatunkowy upraw wg tabeli nr 2.

Tabela 2. Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym:

TSL (pow. w ha wg PUL)	TD	Orientacyjny skład odnowień w [%]
Bśw (5251)	So	So 70%, Brz, Db i inne 30%
Bw (10)	Brz - Św - So	So 60%, Św 20%, Brz i inne 20%
BMśw (3145)	So (-)	So 70%, Db i inne 30%
	Db - So # (+)	So 60%, Db 30%, Bk i inne 10%
	Bk - So ^ (*)	So 60%, Bk 20%, Db i inne 20%
BMw (7)	Db - So	So 70%, Db 20%, Św i inne 10%
	Św - So	So 50%, Św 30%, Db i inne 20%
LMśw (1478)	Db - So (-)	So 50-60%, Db 20-30%, Bk i inne 10-20%
	So - Db (+)	Db 50%, So 30%, Bk i inne 20%
	Bk - So, ^ So - Bk ^	So 40-60%, Bk 30-50%, Db i inne 10-20%
	Lp - Bk - Db	Db 40%, Bk 20%, Lp 20%, So i inne 20%
LMw (66)	OI - Brz - Db	Dbs 40%, Brz 30%, OI 20%, Św i inne 10%
	So - Db	Dbs 50%, So 30%, Św i inne 20%
LMb (7)	OI - Brz	Brzom 70%, OI i inne 30%
Lśw (572)	Lp - Bk - Db ^ (*)	Db 50%, Bk 30%, Lp i inne 20%
	Db (+)	Db 80%, Lp i inne 20%
	Jw.-Lp-Db !	Dbs 50%, Lp 20%, Jw. 20%, Kl i inne 10%
	Lp - Db	Db 60%, Lp 20%, Gb i inne 20%
	Bk - Db (*)	Bk 50%, Dbs 30%, Md i inne 20%
Lw (9)	Js - Db	Dbs 70%, Js 20%, Wz i inne 10%
OI (10)	OI	OI 80%, Brz i inne 20%
OIJ (26)	Js - OI	OI 60%, Js 20%, Wz i inne 20%
	OI - Wz - Js	Js 40%, Wz 20%, OI 20%. Brz i inne 20%
LŁ (3)	Wz - Js - Db	Dbs 60%, Js 20%, Wz i inne 20%

- wariant silnie świeży

^ - ze współpanującym Bk w istniejących uprawach złożonych i drzewostanach

! - grąd zboczowy

(+) - wariant mocniejszy (na piaszczystych glebach zwięzłych, głębokich lub gliniasto-piaszczystych)

(-) - wariant słabszy na glebach oligotroficznych (gleby piaszczyste płytkie, luźne)

(*) - siedliska w fazie regradacji lub/i z istniejącym Bk w składzie

Ze względu na występujący proces zamierania jesionu dopuszczalna jest zmiana składów gatunkowych upraw na siedlisku Lw, OIJ i LŁ. Gatunkami wypełniającymi przestrzeń po jesionie wyniosłym winny być głównie: jawor, olsza czarna, dąb szypułkowy i wiąz szypułkowy.

Typy drzewostanów o kierunku ochronnym oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla zweryfikowanych siedlisk przyrodniczych przyjąć zgodnie z zapisami Planów Ochrony dla rezerwatów lub wg poniższej Tabeli 3.

Tab. 3. Typy drzewostanów o dominującym kierunku ochronnym

Lp.	Siedlisko przyrodnicze	Kod	TSL	Typ drzewostanu	Orientacyjny skład gatunkowy
1.	Brzezina bagienna	91DO-1	BMb/LMb	So-Brzom	Brzom 70%, So, Św, Brz, Ol 30%
2.	Kwaśna buczyna niżowa	9110-1	LMśw	Bk	Bk80%, Dbb i inne 20%
3.	Żyzna buczyna niżowa	9130	Lśw	Bk	Bk 80%, Jw., Db, Gb i inne 20%
4.	Grąd subkontynentalny	9170-2	LMśw	Lp-Gb-Db	Db 50%, Gb 20%, Lp 20%, Jw i inne 10%
			Lśw	Gb-Lp-Db	Db 40%, Lp 30%, Gb 20%, Jw, Bk i inne 10%
			Lw	Lp-Gb-Db	Db 40%, Gb 20, Lp 20%, Js i inne 20%
5.	Śródłądowe kwaśne dąbrowy	9190	BMśw	So-Db	Db 50% So 30% Bk, Brz i inne 20%
			LMśw	So-Bk-Db	Db 60% Bk 20%, So, Brz, Dbs i inne 20%
6.	Łęgi olszowe, olszowo – jesionowe i jesionowe	91E0	Lł	Ol-Js	Js 40% Ol 40%, Wz, Jw i inne 20%
			Ol	Ol	Ol 80% Js, Św, Brz i inne 20%
			OlJ	Js-Ol	Ol 40% Js 30% Jw, Db, Wz, Brz i inne 30%
7.	Łęgi dębowo – wiązowo – jesionowe	91F0	OlJ	Js-Wz-Db	Db 30% Wz 20%, Js 20% Jw, Db, Brz i inne 30%
8.	Łęgi wiązowo-jesionowe	91F0	Lw	Db-Wz-Js	Js 30% Wz 30% Db 20%, Ol, Jw i inne 20%
			OlJ	Wz-Ol-Js	Js 30%, Ol 30%, Wz 20% Jw, Db, Brz i inne 20%
9.	Świetliste (Ciepłolubne) dąbrowy	91I0-1	LMśw, Lśw	Db	Db 80%, Lp, So, Brz i inne 20%

B4. Wieki rębności

Zgodnie z zarządzeniem nr 36 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 19 maja 2004 roku przyjąć następujące wieki rębności:

Tabela 4. Wieki rębności

Rodzaj/Gatunek	Wiek rębności
Db, Js, Wz,	140
Bk, Lp, Gb, Kl, Jw.,	130
So	110
Św, Md, Dg,	100
Brz, Olcz,	80
Olodr, Ak, Oś,	60
Tp, Olsz,	40

Przeciętne wieki rębności ustalone zostały głównie w celu obliczenia etatów wg dojrzałości i nie muszą być zgodne z wiekiem dojrzałości rębnej ustalonym indywidualnie dla każdego drzewostanu. Przyjąć następujący sposób ustalania wieków dojrzałości rębnej:

- dla drzewostanów, dla których określa się dwucyfrową jakość hodowlaną wiek dojrzałości rębnej utożsamia się z przeciętnym wiekiem rębności określonym dla gatunku panującego,
- dla drzewostanów starszych lub zakwalifikowanych do przebudowy, dla których określa się jednocyfrową jakość techniczną wiek dojrzałości rębnej określony zostanie indywidualnie dla każdego drzewostanu zgodnie z kryteriami podanymi w § 83 pkt 6 instrukcji zarządzania lasu.

B5. Podział na gospodarstwa

Przyjąć następujący podział na gospodarstwa:

- Gospodarstwo specjalne (S);
- Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O);
- Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G).

Na potrzeby obliczenia etatów cząstkowych w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych, wyodrębnić obszary kwalifikujące się do jednego sposobu zagospodarowania:

- zrębowy sposób zagospodarowania (GZ), na siedliskach Bśw, BMśw (z TD-So), BMw, Ol
- przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania (GPZ), na pozostałych siedliskach

W skład **gospodarstwa specjalnego** zaliczyć:

- rezerwat przyrody wraz z otuliną
- istniejące (93d,g, 94h – obr. Różanna) i proponowane (92h – obr. Różanna) drzewostany zachowawcze
- lasy położone na stokach i stromych zboczach o nachyleniu powyżej 45°
- powierzchniowe pomniki przyrody
- WDN wraz z otulinami
- otulina szkółki zespolonej
- lasy o szczególnych walorach przyrodniczych i kulturowych, w tym: leśne siedliska przyrodnicze, ekosystemy referencyjne, drzewostany cenne przyrodniczo (zgodnie z wykazem nadleśniczego), „Gaj Wyczółkowskiego” w oddz.12An,x obr. Stronno, otuliny miejsc pamięci.
- lasy na siedliskach LMb, OLJ i Lł

W skład **gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych** wejdą wszystkie lasy ochronne wg nowej decyzji z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

W skład **gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych** wejdą wszystkie lasy pozostałe.

B6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych

Przyjąć następujące rodzaje rębni według poszczególnych typów siedliskowych lasu wg poniższej Tabeli 5:

Tabela 5. Rodzaje rębni i okresy odnowienia

Typ siedliskowy lasu	Rodzaj rębni		Nawrót cięć lub okres odnowienia
	zasadnicza	dopuszczalna	
Bśw , Bw	I (za wyjątkiem Ia)	II ^(p)	I a, b, c 4 - 5 lat
BMśw	III *	I (za wyjątkiem Ia), II ^(p) , IV , V !	I a, b, c 4 - 5 lat IIIa 8 - 15 lat IVd, Va,b, 30-50 lat
BMw	III	IV, V !	IIIa 8 - 15 lat IVd, Va,b, 30 - 50 lat
LMśw	III	II ~ IV , V !	III a 8 -15 lat III b, II a,b 10-20 lat IVd, Va,b, 30-50 lat
LMw	III	II ~, IV, V !	III a 8-15 lat III b, II a, b 10-20 lat IVd, Va,b, 30-50 lat
Lśw	II III IV	V !	IIa, IIb, 15-20 lat III a IIIb 10-15 lat IVd, Va,b, 30-50 lat
Lw	II ~, III, IV,	V !	IIa, IIb, 15-20 lat IIIb 10-20 lat IVd, Va,b, 30-50 lat
OI	I (za wyjątkiem Ia)	V	I b, I c 4 - 5 lat V a, b 30 - 50 lat
OIJ	II , III	I (za wyjątkiem Ia) # IV	IIa, IIb 15-20 lat I c, I b 4 - 5 lat
Lł	II, III,	IV, V,	IIb, IIIb 10-20 lat IV, V 30-50 lat

* - mocniejsze odmiany siedlisk

^ - słabsze odmiany siedlisk

- obumierające drzewostany jesionowe

! - RbIVd i Va,b zwłaszcza w strefach intensywnego oddziaływania społecznego

~ - drzewostany wielopiętrowe i wielogatunkowe

^(p) – drzewostany z udanym odnowieniem naturalnym So od ok. 50%

Podczas prac projektowych przyjąć następujące zasady użytkowania rębne:

- szerokość działki manipulacyjnej projektowanych zrębów zupełnych nie powinna przekraczać 60 m, a ich powierzchnia 4 ha. W przypadkach nietypowych wystarczy zachowanie jednego z tych parametrów. Przy projektowaniu rębni III szerokość działki manipulacyjnej powinna być wystarczająca do założenia poprawnie usytuowanych gniazd (gniazda nie mogą być założone w pasie 25 m od zbiorników wodnych i cieków);
- utrzymanie dotychczasowego podziału na ostępy oraz kierunki cięć tak jak w poprzednim planie urządzenia lasu,
- dopuszczenie do projektowania cięć rębnych na 2 pasach manipulacyjnych w 10-leciu przy zachowaniu nawrotów cięć przy cięciach zupełnych i częściowych uprzętających,
- użytkowanie rębne w gospodarstwie specjalnym wynikać będzie ze stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych,

- przy projektowaniu użytkowania rębnego kierować się fazą rozwojową, zgodnością z siedliskiem i aktualnym stanem zdrowotnym i sanitarnym drzewostanu a nie tylko wiekiem.
- projektując użytkowanie rębne należy mieć na uwadze, aby w tabelach klas wieku kolejnych rewizji PUL zapewnić stabilny udział drzewostanów wszystkich klas wieku (zwłaszcza VII i starszych).
- wykaz projektowanych cięć rębnych wykonać na I 10-lecie z podziałem na działki zrębowe bez podziału na lata gospodarcze,
- dla każdej pozycji rębnej projektować maksymalnie 95% masy wg indywidualnych potrzeb, zastosowanej rębni oraz uwzględnienia powierzchni ewentualnego ekotonu, z myślą o pozostawianiu co najmniej 5% masy w formie przestojów, z wyłączeniem bloków upraw pochodnych. Dopuszcza się nie pozostawiania fragmentów starodrzewu w przypadku zagrożenia trwałości lasu i bezpieczeństwa ludzi, a także na powierzchniach zrębów mniejszych niż 1 ha,
- nie tworzyć osobnych wydzieleni wzdłuż głównych dróg i linii kolejowych, jako stref ekotonowych,
- strefy ekotonowe należy tworzyć w sąsiedztwie rzek, strumyków i cieków wodnych (uwzględnionych na hydroportalu), źródlisk, bagien, miejsc pamięci i kultu religijnego oraz wokół drzew matecznych. W przypadku, gdy projektowana RbI i/lub gniazdowa dotyczy całego pododdziału oraz zachodzi potrzeba utworzenia ekotonu, należy wydzielić część powierzchni manipulacyjnej położonej w pasie 25 m od linii brzegowej i nie włączać jej do powierzchni działki zrębowej (na mapie cięć rębnych działka zrębowa nie może dochodzić do linii brzegowej). Po wykonaniu rębni ekoton pozostanie w wydzieleniu jako kępa.
- w drzewostanach na siedlisku LMb, OLJ i Ol3 nie projektować użytkowania.
- na siedliskach Ol 1-2 na glebach organicznych i organiczno-mineralnych, zgodnie z wytycznymi RDLP w Toruniu dotyczącymi pozyskiwania drewna na siedliskach hydrogenicznych (pismo: ZO.720.13.2022 z dnia 21.07.2022r.) nie projektowanie użytkowania rębnego ograniczyć do niewielkich (np. do ok.2 ha) powierzchni tych siedlisk, położonych wśród siedlisk świeżych. Na większych powierzchniach projektowanie użytkowania rębnego jest możliwe pod warunkiem zastosowania zrębów złożonych lub RbIc (rzadziej RbIb) o stosunkowo niewielkich powierzchniach do odnowienia, gwarantujących nie pogorszenie stanu siedliska oraz zminimalizowanie negatywnego wpływu na zmiany poziomu wód gruntowych.

- w drzewostanach na siedliskach lasowych (LMśw, Lśw, Lw), na niewielkich powierzchniach (do 2 ha) oraz o wydłużonych kształtach, można zaprojektować rębnię zupełną (Ib, Ic).
- zgodnie z zarządzeniem nr 58 DGLP z dnia 05.07.2022r. w sprawie „Wytycznych do zagospodarowania lasów o zwiększonej funkcji społecznej na gruntach w zarządzie LP”, w strefach intensywnego oddziaływania społecznego – obligatoryjnie a w strefach zrównoważonego oddziaływania społecznego – fakultatywnie (wg potrzeb), zagospodarowanie lasu w zakresie sposobu użytkowania, należy projektować wg ww. wytycznych z zastosowaniem rębni stopniowych (IVd udoskonalona) lub przerębowych (Va i Vb), z długim lub bardzo długim okresem odnowienia. Strefy oddziaływania społecznego wnieść na mapę zagospodarowania turystycznego.
- wokół osiedli położonych przy lesie, do minimum ograniczyć użytkowanie rębnią zupełną na rzecz rębni złożonych – szczegółową lokalizację „lasów przyosiedlowych” i zastosowanej formy rębni uzgadniać z nadleśnictwem na etapie prac terenowych.

Gotowy, wcześniej uzgodniony z nadleśnictwem oraz z RDLP, plan cięć użytków rębnych wraz z mapami cięć wykonawca przedłoży na Naradzie Techniczno-Gospodarczej (NTG). Zaakceptowany na NTG etat masowy użytków rębnych stanowić będzie maksymalną, zatwierdzoną przez Ministra właściwego ds. środowiska wielkość pozyskania w okresie obowiązywania PUL, bez możliwości kompensacji z szacunkowo określonym rozmiarem użytków przedrębnych.

B7. Szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”

Zgodnie z wytycznymi przedstawionymi w pkt. A9 niniejszego protokołu.

B8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu, w tym cięć pielęgnacyjnych

W trakcie prac terenowych w drzewostanach nie objętych użytkowaniem rębnym, w zależności od stadium rozwojowego określić rodzaj zabiegu: CP, CP/TW, TW, TP. Do określenia rodzaju zabiegu należy przyjąć stadium rozwojowe drzewostanu, a nie jego wiek. Dwa nawroty cięć pielęgnacyjnych (CP/TW) należy ograniczyć do drzewostanów na przełomie I i II klasy wieku, liściastych i mieszanych oraz w dynamicznie przyrastających drzewostanach sosnowych na siedliskach lasowych, a także w przypadku stwierdzenia na gruncie drzewostanu zaniedbanego pielęgnacyjnie.

W zdrowych drzewostanach (zwłaszcza V i starszych klas wieku) o niższym zadrzewieniu i równomiernym zwarciu, nie wymagających ze względów hodowlanych cięć pielęgnacyjnych, można odstąpić od projektowania TP. Wykaz takich drzewostanów

uzgodniony będzie z nadleśnictwem i przedstawiony zostanie w trakcie odbioru prac terenowych i zatwierdzony na NTG.

Nie projektować cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach na terenach podmokłych oraz trudno dostępnych np. strome stoki czy skarpy.

Nie projektować czyszczeń późnych z masą (CPP).

Etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze powierzchniowym, będący sumą powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego **-jeden nawrót-** jest wielkością obligatoryjną, która przyjęta zostanie na posiedzeniu NTG. Orientacyjny etat cięć użytkowania przedrębego w wymiarze masowym określony zostanie również na posiedzeniu NTG.

B9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu

Typy drzewostanów o dominującym kierunku gospodarczym oraz orientacyjne składy odnowień przyjąć zgodnie z tabelą 2 w pkt B3 protokołu. Typy drzewostanów o kierunku ochronnym oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw dla siedlisk przyrodniczych przyjąć zgodnie z zapisami w PO lub tabeli 3 w pkt. B3 protokołu.

Wszystkie zabiegi hodowlane dla istniejących upraw i młodników oraz istniejących halizn, zrębów, płazowin, młodników po rębniach złożonych i KDO, należy projektować wg aktualnych potrzeb hodowlanych, na powierzchni zredukowanej do rzeczywistych potrzeb (bez pow. pnsw), w jednym nawrocie oraz zapisywać w opisach taksacyjnych. W opisie taksacyjnym dla istniejących halizn, zrębów, płazowin, młodników po rębniach złożonych i KDO projektować „ODN” i „PIEL” a dla istniejących upraw jeden z zabiegów pielęgnacyjnych „PIEL” lub „CW”. W niegrodzonych uprawach mieszanych i liściastych, dłużej narażonych na zgryzanie i konkurencję chwastów, dopuścić projektowanie pielęgnowania gleby również dla upraw starszych niż 5 lat.

W tabeli XVIII powierzchnia ww. wskazań hodowlanych będzie wyszczególniona zbiorczo wg tsl, jako podsumowanie zadań hodowlanych zawartych w opisach taksacyjnych, stanowiących hodowlane zadania obligatoryjne.

Do podsadzeń zaplanować w szczególności drzewostany o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla niego typem drzewostanu, na gruntach porolnych (bez względu na stopień zgodności), o niepełnym zwarciu, osłabione, zasadniczo w IIb i IIIa klasie wieku oraz wszystkie drzewostany zaliczone do przebudowy typu B i C.

Nie projektować wprowadzania podszytów.

Dolesienia luk projektować w uzasadnionych ekologicznie i gospodarczo przypadkach, dla powierzchni od 0,10 ha.

W odniesieniu do upraw projektowanych nie planować szczegółowo powierzchni ich pielęgnowania (nie zapisywać w opisach taksacyjnych) a orientacyjną ich wielkość ujmować globalnie w opisie ogólnym (elaboracie) i podsumowaniu tabeli XVIII. Pod tabelą XVIII, w dodanym wierszu należy podać zbiorczo czynności hodowlane dla upraw projektowanych w wysokościach ustalonych na KZP. Łączna powierzchnia tych zadań będzie podstawą wypełnienia części hodowlanej wniosku o zatwierdzenie (wzór nr 8) w zakresie zadań określonych kierunkowo (fakultatywnych), jak: projektowane odnowienia, zalesienia, podsadzenia, dolesienia, uzupełnienia, poprawki czy melioracje agrotechniczne.

Powierzchnię projektowanych odnowień przyjąć w wysokości 80% planowanych na 10-lecie zrębów (zręby wykonane w pierwszych ośmiu latach planu). Powierzchnię pielęgnacji upraw projektowanych – tylko jako PIEL - przyjąć w wysokości 50% planowanej do odnowienia powierzchni zrębów. Poprawki i uzupełnienia w projektowanych odnowieniach należy przyjąć w wysokości 10% planowanej do odnowienia powierzchni zrębów projektowanych. Melioracje agrotechniczne dla upraw projektowanych, zaplanować dla wszystkich powierzchni projektowanych odnowień (80% powierzchni projektowanych na 10-lecie zrębów).

Ewentualne zalesienia gruntów porolnych (wskazówka ODN-POR) zapisywać dla wydzieleń w przypadku, gdy istnieje MPZP i grunt jest w nim przeznaczony jako „Lasy”. Gdy brak MPZP – uzyskania decyzji właściwego Wójta o warunkach zabudowy na zmianę przeznaczenia gruntu realizowaną przez zalesienie.

Stosownie do treści Zarządzenia Nr 58/2012 DGLP z dn. 31.08.2012 r. w sprawie zaleceń w zakresie uznawania, ewidencjonowania i oceny odnowień naturalnych, Wykonawca sporządzi wykaz wszystkich opisanych w trakcie prac UL powierzchni z odnowieniem naturalnym. Wykaz ten powinien być zaprezentowany podczas obrad NTG, zamieszczony w opisie ogólnym i wykorzystany do monitoringu odnowień naturalnych w Nadleśnictwie. Zgodnie z wytycznymi RDLP w Toruniu dotyczącymi urozmaicenia składu gatunkowego upraw i preferowania odnowień naturalnych w warunkach zmian klimatycznych (pismo: ZG.7010.7.2022 z dnia 26.05.2022r.) należy m.in. zwrócić szczególną uwagę przy ustalaniu składu gatunkowego upraw i uwzględniać w składzie uprawy istniejące odnowienia naturalne o odpowiedniej jakości hodowlanej (zwłaszcza Bk i Jw).

Na obowiązkową powierzchnię pielęgnowania lasu składać się będą **jednokrotne zabiegi** (bez nawrotów) pielęgnowania zainwentaryzowanych upraw (w tym upraw po rębni złożonej), zrębów, halizn, płazowin i młodników po rębni złożonej (**PIEL lub CW**), pielęgnowania zainwentaryzowanych młodników (CP) oraz trzebieże (TW i TP). Powierzchnia ta, podlegająca zatwierdzeniu wynikać będzie z tabeli XVII i XVIII oraz równa

będzie powierzchni wynikającej z podsumowania odpowiednich zadań pielęgnacyjnych opisów taksacyjnych.

B10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej

Kierunkowe zadania dotyczące ogólnej ochrony lasu zostaną omówione w opisie ogólnym planu urządzenia lasu na podstawie danych dostarczonych przez nadleśnictwo, ZOL oraz zebranych podczas taksacji leśnej (uszkodzenia drzewostanów) zgodnie z § 39 instrukcji urządzania lasu. Podczas taksacji należy szczególną uwagę zwrócić na inwentaryzację szkód od: owadów (szkodniki pierwotne i wtórne), grzybów (huba korzeni, opieńka miodowa), zwierzyny (zgryzanie i spałowanie przez jelenie, daniele i sarny) oraz czynników klimatycznych (wiatru, suszy i przymrozków). Zakłócenia stosunków wodnych jako przyczynę uszkodzeń, należy definiować głównie w oparciu o informację z operatu glebowo-siedliskowego, dotyczącą stanu siedliska leśnego: Z1d – zniekształcony, odwodniony, Z3a – przekształcony, odwodniony.

Wykonawca projektu PUL sporządzi wykaz obcych gatunków inwazyjnych ujętych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. z 2022 r. poz. 2649), stwierdzonych podczas taksacji.

Na mapie ochrony lasu w uzgodnieniu z nadleśnictwem oprócz elementów obligatoryjnych przewidzianych IUL tom III, nanieść miejsca wywieszania pułapek feromonowych do odłowu samców brudnicy mniszki w ilości ustalonej przez nadleśniczego, powierzchni monitoringu SPO, miejsca stosowania metody ogniskowo-kompleksowej ochrony lasu.

Na podstawie analizy stanu zagrożenia pożarowego w ubiegłym okresie gospodarczym zostanie określona kategoria zagrożenia pożarowego nadleśnictwa. Wykonawca p.u.l. wykona weryfikacji pasów przeciwpożarowych przy drogach publicznych, torach kolejowych, parkingach i zakładach przemysłowych oraz dokona analizy istniejącej infrastruktury p.poż. (dojazdy pożarowe, punkty czerpania wody) w zakresie potrzeb wynikających z określonej kategorii zagrożenia pożarowego oraz planowanego rozwoju infrastruktury drogowej.

Na wykonawcy planu będzie spoczywał obowiązek uzgodnienia zagadnień dotyczących ochrony przeciwpożarowej z Komendantem Wojewódzkim PSP.

Na mapie przeglądowej ochrony przeciwpożarowej muszą się znaleźć następujące elementy (istniejące i projektowane): siedziby nadleśnictwa i leśnictw, kategoria zagrożenia pożarowego, pasy ppoż., bazy sprzętu pożarowego, drzewostany potencjalnie narażonych na pożary, siedziby straży pożarnych: PSP i OSP, wieże i maszty obserwacyjne z koordynatami,

punkty alarmowo-dyspozycyjne, punkty telefoniczne, lokalizacja radiostacji, ośrodki wypoczynkowe, strefy „zanocuj w lesie”, łądowniska, przejazdy przez tory kolejowe, przepusty, mosty, wiadukty, punkty czerpania wody, hydranty, miejsca postoju pojazdów, parkingi, dojazdy pożarowe wraz z ich oznakowaniem, granice (leśnictw, powiatów, gmin), drogi (utwardzone, gruntowe), ciekі, tory kolejowe.

B11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego

W ramach sporządzanego planu urządzenia lasu wykonawca opracuje wraz z nadleśnictwem docelowy plan zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego na 10 lat. Część opisowa i mapowa dotycząca zagospodarowania rekreacyjnego będzie zawierała elementy przewidziane w IUL z podziałem na istniejące (wg pkt. 27 referatu nadleśniczego) i projektowane przez nadleśnictwo.

Na mapę przeglądową zagospodarowania rekreacyjnego nadleśnictwa zostaną wniesione wszystkie projektowane oraz zinwentaryzowane w trakcie prac terenowych i zweryfikowane przez nadleśnictwo elementy zagospodarowania rekreacyjnego oraz związane z infrastrukturą edukacji ekologicznej takie jak: obiekty turystyczne, miejsca postoju, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe i edukacyjne, szlaki do jazdy konnej, osobliwości przyrodnicze i historyczne, wiaty oraz obiekty infrastruktury edukacji ekologicznej. Wykonawca podczas prac taksacyjnych zinwentaryzuje istniejące (oznakowane w terenie) szlaki turystyczne oraz zweryfikuje ich przebieg z danymi nadleśnictwa i przewodnikami turystycznymi PTTK. Wykonawca uwzględni również obszary objęte programem „Zanocuj w Lesie” oraz zaprojektowane strefy intensywnego i zrównoważonego oddziaływania społecznego o których mowa w zarządzeniu nr 58 DGLP z dnia 05.07.2022r. i naniesie je na mapy przeglądowe zagospodarowania turystycznego oraz warstwę LMN.

Na mapę należy wnieść również sieć dróg udostępnionych dla ruchu kołowego, wędkarzy i jazdy konnej – dane przekaze Nadleśnictwo.

Elementy istniejące i projektowane dotyczące zagospodarowania turystycznego oraz związane z infrastrukturą edukacji ekologicznej, opisane zostaną w elaboracie planu urządzenia lasu.

W trakcie obrad NTG nadleśniczy przedstawi do akceptacji program edukacji ekologicznej w nadleśnictwie na najbliższe 10-lecie.

B12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego oraz zagospodarowania łowieckiego

Projektowanie działań w zakresie użytkowania ubocznego – plantacji choinkowych oraz zagospodarowania łowieckiego, odbędzie się przy współpracy z nadleśnictwem. Elementy zagospodarowania łowieckiego wraz z obszarem obwodów łowieckich (granice na podstawie

uchwał Sejmiku Samorządowego Województwa Kujawsko-pomorskiego) i kół, uwzględnić na mapie zagospodarowania łowieckiego oraz wprowadzić do odpowiednich warstw leśnej mapy numerycznej zgodnie ze standardem, w oparciu o przekazane przez nadleśnictwo dane, w tym dane z aktualnych RPŁ i WPŁ.

Wykonawca zaproponuje nowe miejsca do założenia plantacji choinkowych i poletek łowieckich.

B13. Wytyczne dotyczące infrastruktury nadleśnictwa

W planie urządzenia lasu w rozdziale „Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji”, na podstawie danych nadleśnictwa opisane zostaną kierunkowo potrzeby w zakresie: budowy i remontów dróg, budynków, mostów, przepustów i urządzeń melioracyjnych, budowy i konserwacji zbiorników małej retencji oraz urządzeń na potrzeby turystyki i rekreacji. Uwzględnione zostaną również inwestycje i zadania realizowane oraz planowane w zakresie infrastruktury w oparciu o przekazane przez nadleśnictwo dane.

B14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej

Charakterystykę warunków ekonomicznych gospodarki leśnej nadleśnictwa sporządzić zgodnie z §118 IUL. Ekspertyzy ekonomicznej w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej nie sporządzać.

B15. Szczegółowa prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego

Wykonawca prac urzędniowych określi i opíše stan zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego zgodnie z § 123 IUL, bez stosowania programów symulujących szczegółowo rozwój zasobów drzewnych.

B16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody

Aktualizacja i weryfikacja programu ochrony przyrody wykonana będzie zgodnie z § 110 111 i 112 IUL i umieszczona zostanie jako osobny tom planu urządzenia lasu. Aktualizacji wymagają przede wszystkim obszary i obiekty podlegające ochronie, gatunki roślin i zwierząt chronionych oraz obszary cenne pod względem przyrodniczym i kulturowym a nie objęte dotychczas żadną formą ochrony. Przy aktualizacji należy uwzględnić dane przyrodnicze otrzymane od RDOŚ w Bydgoszczy przekazane Wykonawcy, zgodnie z pkt. A2 niniejszego protokołu. W programie ochrony przyrody nie zamieszczać danych dotyczących szczegółowych lokalizacji gatunków podlegających ochronie. Zgodnie z pkt. A16. protokołu, dane te w formie tabelarycznej zamieścić w odrębnym opracowaniu, jako załącznik do planu urządzenia lasu – „POP-lokalizacja chronionych gatunków roślin i zwierząt”. Wykonawca

uzgodni z RDOŚ w Bydgoszczy przed posiedzeniem NTG, zaplanowane wskazania gospodarcze w drzewostanach na terenach obszarów chronionych.

W związku z pismem DGLP z dn. 28.07.2022 (znak spr.: ZG/ZU.0152.4.2022) Programem Ochrony Przyrody należy objąć wyłącznie ustanowione prawnie formy ochrony przyrody wymienione w ustawie o ochronie przyrody oraz projektowane formy ochrony przyrody, dla których wykonano wymaganą naukową dokumentację i rozpoczęto formalnie prace zmierzające do ich utworzenia. Ponadto w związku z brakiem formalnego wymogu w systemie certyfikacji FSC ujmowania tzw. lasów HCVF w dokumentach dotyczących gospodarki leśnej PGL LP, nie należy wpisywać w POP informacji na ich temat. Należy też przyjąć zasadę nieujmowania w projekcie PUL, w tym w POP informacji o systemach certyfikacji.

B17. Wydruk map tematycznych

Wykonawca prac urzędniowych wykona poszczególne mapy tematyczne zgodnie z IUL tom III oraz pkt. A12 protokołu. Wszelkie „pozainstrukcyjne” mapy tematyczne nadleśnictwo sporządzi na swój koszt odrębnym zleceniem.

B18. Projekt wystąpienia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w sprawie zakresu oraz szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000

Dyrektor RDLP jako sporządzający projekt planu urządzenia lasu, wystąpi z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko. Projekt wystąpienia został wstępnie zaakceptowany.

B19. Inne zagadnienia projektowe, specyficzne dla nadleśnictwa

W czasie taksacji Wykonawca PUL obejmie inwentaryzacją, opisie w opisach taksacyjnych i wniesie na mapę następujące powierzchnie nie stanowiące wydziełów: śródleśne oczka wodne i bagienka, drzewa o charakterze pomników przyrody, miejsca pamięci, cmentarze, mogiły, pomniki przyrody, obiekty kultu religijnego oraz istniejące urządzenia wodne i melioracyjne (m.in. mosty, przepusty, zastawki itp.).

W opisie taksacyjnym upraw, młodników i drzewostanów uwzględniać istniejące naturalne naloty i podrostry (w tym o charakterze II piętra) dęba.

Wykonawca PUL zinwentaryzuje „obce” naniesienia (obiekty, budynki) na gruntach nadleśnictwa i sporządzi wykaz tych naniesień z podaniem powierzchni gruntów w ha, liczby obiektów i powierzchni pod nimi w m².

W celu sprawnego przebiegu prac urzędniowych wskazane są częste kontakty personelu urzędniowego z pracownikami nadleśnictwa. Chodzi tu szczególnie o

systematyczne uzgadnianie (omawianie) prac zamykanych na poszczególnych etapach. Ścisła współpraca wpłynie na wyższą jakość sporządzanego planu i pozwoli uwzględnić w nim specyfikę urządzanego obiektu. Nadleśnictwo udostępni wykonawcom planu u.l. wszystkie niezbędne dane, zaś wykonawcy zebrane dane inwentaryzacyjne oraz projektowane czynności gospodarcze w zakresie planowania hodowlanego będą konsultować z nadleśnictwem.

Ponieważ założenia do PUL opracowywane są na podstawie aktualnie jeszcze obowiązującej IUL a nowa instrukcja jest na końcowym etapie sporządzania, niektóre ustalenia zawarte w protokole z KZP po wejściu w życie nowej IUL mogą ulec zmianie.

Protokołował:

Przewodniczący Komisji:

Starszy Specjalista Służby Leśnej
ds. urządzania lasu

mgr inż. Janusz Nosowicz

.....
Zatwierdził:

.....
(Dyrektor RDLP w Toruniu)